

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/110/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618201536
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3618201536.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej s sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci žalobcu Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému K. I., narodenému XX. XX. XXXX, bytom K., A. N. XXX/XX, o zaplataenie 3.242,97 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Partizánske č. k. 5Csp/99/2018-69 zo dňa 26. marca 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietavej časti **p o t v r d z u j e .**

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa splatnosti peňažného plnenia **m e n í t a k , ž e ž a l o v a n ý j e p o v i n n ý z a p l a t i ť ž a l o b c o v i i s t i n u s p r í s l u ť e n s t v o m d o t r o c h d n í o d p r á v o p l a t n o s t i t o h t o r o z s u d k u .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd partizánske napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 3.242,97 Eur, úrok z úveru do zosplatnenia 112,67 Eur, úroky z omeškaných splátok 1,99 Eur, 5% úrok z omeškania ročne z nezaplatených istiny 3.242,97 Eur od 25. 09. 2018 do zaplataenia, úrok z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 112,67 Eur od 25. 09. 2018 do zaplataenia a to v mesačných splátkach po 100,- Eur vždy k 25. dňu v mesiaci s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku až do úplného zaplataenia dlžnej sumy pod následkom straty výhody splátok, to znamená, že nezaplataením jednej splátky riadne a včas sa stáva zročný celý dlh. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania vo výške 100%. Po vykonanom dokazovaní mal súd prvej inštancie za preukázané, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 371849 zo dňa 09. 01. 2017 žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 4.000,- Eur, ktorý sa zaviazal splácať v 72 mesačných splátkach po 73,79 Eur k 20. dňu v mesiaci so splatnosťou prvej splátky 20. 01. 2017, pri konečnej splatnosti úveru 20. 12. 2022, pri RPMN 12,67%, priemernej RPMN 13,89%, pri úroku z úveru 9,90% ročne, pri celkovej výške úveru 5.512,88 Eur, pri poplatku za poskytnutie úveru 200,- Eur, ktorý bol zahrnutý do celkových nákladov úveru. Žalovaný úver riadne nesplácal, preto ho žalobca vyzval na splnenie povinnosti a zároveň bol žalovaný upozornený na možnosť zosplataenia úveru. Listom zo dňa 24. 09. 2018 žalobca úver zosplataenil. Ku dňu zosplataenia úveru predstavovala istina sumu 3.242,97 Eur, uplatnený úrok z úveru 112,67 Eur, úrok z omeškania 1,99 Eur z omeškaných splátok bez poplatkov, ktoré si žalobca neuplatnil. Žalobca si v konaní uplatnil aj dohodnutý úrok z úveru 9,90% ročne od 25. 09. 2018 (odo dňa nasledujúceho po zosplataeneí úveru), úroky z omeškania vo výške 5% ročne dohodnuté v zmluve, ktoré sú aj v súlade s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z. v platnom znení z istiny a úroku do zosplataenia odo dňa nasledujúceho po zosplataeneí úveru, t. j. od 25. 09. 2018 do zaplataenia. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že uzatvorená zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení. V časti žaloby, ktorou sa žalobca domáhal zaplataenia zmluvného úroku z úveru vo výške 9,90% ročne

zo sumy 3.242,97 Eur od 25. 09. 2018 do zaplatenia, súd prvej inštancie návrh žalobcu ako neodôvodnený zamietol, lebo podľa právneho názoru súdu, ak došlo k predčasnej splatnosti úveru, má žalobca právo len na úrok z omeškania po predčasnej splatnosti úveru a nie aj na úrok z úveru. Súd vychádzal z doterajšej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu ako s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky ÚS IV. 476/2012 z 18. 09. 2012, v zmysle ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu. Súd uviedol, že jednorazovým zosplatením úveru vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak, s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2, resp. § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z. Súd prvej inštancie podporne odkazuje aj na komentár k Občianskemu zákonníku, kde sa uvádza, že podľa ustálenej súdnej praxe dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úrok z omeškania. Nie je pritom rozhodujúce, či splatnosť pohľadávky nastane v dohodnutej dobe, alebo veriteľ využije právo požadovať celý dlh pre nesplnenie niektorej splátky na základe dohody podľa § 565 OZ. Po splatnosti dlhu možno požadovať len úroky z omeškania. Sankciou za omeškani dlžníka, motiváciou čo najskôr pohľadávku zaplatiť, ale aj kompenzáciou veriteľa za nemožnosť používať istinu, sú od okamihu, ako sa dlžník dostane do omeškania, úroky z omeškania.“ (PAGÁČ, L. Komentár k §658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. In: Števček, M. a kol.: Občiansky zákonník I., II. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015). Pri rozhodovaní o náhrade trov konania postupoval súd podľa § 255 ods. 1 CSP, tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% z dôvodu, že úspech v spore sa odvíja od istiny a ostatných žalobcom vyčíslených nárokov, pričom neúspech žalobcu v časti zmluvného úroku z úveru po zosplatení nemá vplyv na úspech žalobcu v konaní.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Nesúhlasil s rozsudkom v zamietnutej časti a v časti výroku, v ktorom súd prvej inštancie povolil žalovanému splácať dlžnú sumu v splátkach. Považuje rozsudok v napadnutej časti za nesprávny a má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) a že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Žalobca má za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení, pričom sa odvoláva na znenie § 502 ods. 1 a 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Žalobca odkázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline, č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31. 01. 2017, podľa ktorého obsahom záväzku dlžníka nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania a dlžník je povinný ich platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškani dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Rovnako pri aplikácii § 506 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškani dlžníka, takéto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc a naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Na podporu svojich tvrdení poukázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, medzi iným aj na rozhodnutie č. k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29. 11. 2017, podľa ktorého na zaplatenie úrokov z úveru dohodnutých podľa § 502 Obchodného zákonníka má právo každý veriteľ, ktorý písomne uzavrel zmluvu o úvere a na základe ktorej úver skutočne dlžníkovi na jeho žiadosť poskytol, a to až do zosplatenenia úveru. Úroky z úveru sú totiž obsahom, a teda súčasťou záväzku dlžníka (aj spotrebiteľa), na ktorom sa s veriteľom dobrovoľne dohodol. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t. j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Záväzok dlžníka platiť úroky spolu so záväzkom vrátiť použité

peňažné prostriedky je tak v súlade s § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom tak, ako to vyplýva z § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, je dlžník povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluve zviazal a tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy. Pokiaľ žalobca vyzval žalovaného na predčasné splatenie celého úveru, vrátane zmluvných úrokov a úrokov z omeškania, ide zároveň o jednostranný právny úkon odstúpenia žalobcu od zmluvy o úvere pre omeškanie žalovaného s vrátením po sebe idúcich troch splátok podľa § 506 Obchodného zákonníka. Pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, a teda od zmluvy odstúpil, má právo na účtovanie úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky v zákonnej alebo dohodnutej výške s poukazom na § 369 Obchodného zákonníka až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov z úveru, pretože tieto sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Vo vzťahu úroku a úroku z omeškania žalobca odkázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 07. 12. 2017, podľa ktorého Obchodný zákonník a ani zákon č. 129/2010 Z. z. neupravuje povinnosť dlžníka platiť úroky popri úrokoch z omeškania, ale ani nevylučuje dohodu účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do splatenia úveru, súčasne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27. 06. 2007 sp. zn. 33Odo/657/2005, podľa ktorého nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti úveru veriteľovi nevrátil. Úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a treba ich odlišovať, pričom oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba. Využitie práva veriteľa na zosplatenie mení len splatnosť úveru, t. j. peňazí, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe privodiť veriteľovi zhoršenie (a dlžníkovi, len preto, že je spotrebiteľ zlepšenie) jeho práv. Žalobca taktiež odkázal na viaceré rozsudky Krajského súdu v Košiciach, ktorými odvolací súd zmenil napadnuté rozsudky tak, že priznal nárok na zmluvný úrok po predčasnom zosplatení úveru. Podľa rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/138/2017-83 zo dňa 27. 03. 2018 má veriteľ v prípade omeškania popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky z úveru, pričom tieto možno požadovať súbežne s úrokmi z omeškania aj po splatnosti celého úveru. Žalobca poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/108/2017 zo dňa 29. 05. 2018, podľa ktorého úrok z úveru je cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov a dlžník má platiť úroky za celú dobu užívania až do ich skutočného vrátenia veriteľovi, pričom tomuto názoru má svedčiť aj to, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatení aj veriteľ. Ak by dlžník nebol povinný po predčasnom zosplatení platiť veriteľovi úroky, nastala by absurdná situácia, bolo by popreté, že úroky sú cena peňažných prostriedkov v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa a dlžník by sa ocitol vo výhodnejšom postavení, než by bol v prípade riadneho splácania úveru. V podanom odvolaní žalobca poukázal aj na návrh zákona z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať zákon č. 40/1964 Zb., ktorý obsahoval znenie v § 53 ods. 9 OZ, kde na konci sa pripája veta "Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565" s tým, že navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a žiadna zákonná novelizácia takého, ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatení dlhu neobsahuje. Skutočnosť, že uvedený návrh nikdy nebol prijatý vo forme zákona dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatení dlhu neobmedzil, čo jednoznačne potvrdzuje jeho dôvodnosť. K rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní vychádzal aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 476/2012 uviedol, že v predmetnej veci sa ústavný súd zaoberal sťažnosťou na porušenie základného práva, najmä práva na súdnu ochranu, v žiadnom prípade nevyjadril právny názor, ktorý by akýmkoľvek spôsobom podporoval stanovisko súdu ohľadne úrokov po zosplatení. K výroku rozsudku, ktorým bolo umožnené žalovanému splácať dlh v splátkach žalobca uviedol, že podľa jeho názoru súd nedostatočne zistil skutkový stav týkajúci sa možnosti žalovaného uhradiť dlžnú pohľadávku, teda že nedostatočne preskúmal pomery žalovaného, ktoré by odôvodňovali rozhodnutie o splatnosti v splátkach a vychádzal iba z tvrdení žalovaného, pričom z odôvodnenia súdu nie je zrejmé, či v danej veci vykonal dokazovanie. Súd nemôže určiť dlhšiu lehotu na plnenie bez relevantných skutkových tvrdení podložených zodpovedajúcimi dôkazmi. Z vykonaného dokazovania súd nemohol adekvátnym spôsobom posúdiť komplexné pomery žalovaného, pričom súd svoje zistenia obmedzil iba na poukázanie na nepriaznivé osobné a majetkové pomery žalovaného. Oprávnenie súdu priznať plnenie v splátkach je výnimočné oprávnenie a každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka, ktorá však nesmie neprímerane zasahovať do právoplatne

priznaných práv veriteľa. Uvedená výhoda povinného musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnila záver súdu, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci je vhodné určiť, že peňažné plnenie možno uskutočniť v splátkach. V tejto súvislosti poukázal žalobca na rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo/116/2012 zo dňa 18. 03. 2013. Žalobca taktiež uviedol, že splnenie dlhu v splátkach po 100,- Eur mesačne bude trvať neprimerane dlho, len v časti istiny takmer 3 roky, čo poškodí nie len žalobcu ale aj samotného žalovaného, ktorému bude zatiaľ narastať príslušenstvo istiny. Má za to, že výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky, výška splátky musí byť určená primerane tak, aby splátky neoprávneným spôsobom nezasiahli do práv žalobcu a v konečnom dôsledku aj žalovaného neúmerným predlžovaním splatnosti. Vzhľadom na čas od podania žaloby na súd mal žalovaný možnosť prejavíť svoju snahu a záujem dlh uhrádzať a tým preukázať, že mohol priebežne peňažný dlh splácať v takej výške, ktorá by bola primeraná jeho finančným možnostiam, žalovaný však tak neuskutočnil a počas celého súdneho konania neuskutočnil ani jednu úhradu. Žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/145/2017 - 85 zo dňa 31. 07. 2017, ktorým bol zrušený rozsudok vo výroku o povolení splácať sumu v splátkach, pričom súd v tejto veci uviedol, že pri úvahe o určení lehoty na splnenie povinnosti alebo pri určení, že peňažné plnenie sa môže realizovať v splátkach, je nutné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Na podporu svojich tvrdení žalobca poukázal na ďalšie rozhodnutia krajských súdov: rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/145/2017-85 zo dňa 31. 07. 2017, č. k. 15Co/185/2017 - 136 zo dňa 27. 09. 2017; Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/135/2017 - 86 zo dňa 25. 05. 2017, č. k. 8Co/157/2017 - 47 zo dňa 07. 09. 2017, č. k. 6Co/49/2017 - 70 zo dňa 17. 01. 2018, č. k. 6Co/164/2017 - 104 zo dňa 30. 01. 2018, č. k. 6Co/226/2017 - 95 zo dňa 25. 10. 2017, č. k. 7Co/164/2018 - 336 zo dňa 27. 09. 2018; Krajského súdu v Prešove č. k. 17Co/17/2017 - 63 zo dňa 27. 07. 2017, č. k. 9Co/83/2017 - 60 zo dňa 07. 09. 2017; Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/320/2017 - 154 zo dňa 29. 09. 2017; Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/392/2017 - 77 zo dňa 28. 05. 2018, č. k. 24Co/322/2016 - 85 zo dňa 01. 03. 2017, č. k. 23Co/498/2016 - 72 zo dňa 15. 05. 2017; č. k. 23Co/498/2016 - 72 zo dňa 15. 05. 2017; Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/91/2017 - 138 zo dňa 16. 05. 2017, č. k. 8Co/39/2017 - 99 zo dňa 28. 06. 2017 a č. k. 7Co/154/2017 - 223 zo dňa 13. 09. 2017. Záverom žalobca navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a aby žalobcovi zároveň priznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola v prevyšujúcej časti žaloba zamietnutá je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalovanému umožnené, aby priznaný nárok uhradil v mesačných splátkach po 100,- Eur je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť.

5. V prejednávanej veci nebolo podané odvolanie do výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe v časti vyhovené, v tomto rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a odvolací súd sa ho nedotýkal. Z tohto dôvodu bol predmetom odvolacieho konania zamietajúci výrok a to v časti týkajúcej sa úroku vo výške 9,90% ročne zo sumy 3.242,97 Eur od 25. 09. 2018 do zaplatenia a výrok, ktorým bolo umožnené splácať súdom priznaný nárok v mesačných splátkach vo výške 100,- Eur.

6. Odvolací súd preto podrobne preskúmal námietku nesprávneho právneho posúdenia nároku na uplatnený úrok. Je nepochybné, že za poskytnutie úveru možno dohodnúť úroky (ktoré sú pojmovým znakom úveru podľa § 497 Obchodného zákonníka). Zákon tiež umožňuje dodávateľovi a to aj v spotrebiteľských vzťahoch (hoci za prísnejších podmienok), v prípade nedodržania platobnej disciplíny zo strany dlžníka vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a požadovať, aby dlžník vrátil poskytnutú sumu aj s úrokmi (§ 506 Obchodného zákonníka, § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) skôr než bolo pôvodne dohodnuté v zmluve. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej istiny s úrokom. Žiadne zákonné ustanovenie výslovne neurčuje, dokedy trvá povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru. Ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (rovnako ako ustanovenia § 13 ods. 3 či § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) rieši len situáciu, keď sa pre predčasné vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov rozhodne dlžník (teda nie veriteľ) a v takom prípade je logické, že po skutočnom splatení dlhu už nemôžu rásť úroky. Táto situácia je však diametrálne odlišná od skutkového stavu v preskúmvanej

veci, kde nedošlo k predčasnému vráteniu poskytnutých prostriedkov z vôle dlžníka, ale k predčasnému zosplatneniu úveru zo strany veriteľa, preto ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka nemožno na tento skutkový stav aplikovať ani analogicky. Práve naopak, pri neexistencii výslovnej právnej úpravy doby, dokedy trvá povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru, je v spotrebiteľských vzťahoch potrebné použiť taký výklad zmluvných podmienok, ale aj zákona, ktorý je priaznivejší pre spotrebiteľa.

7. To, že veriteľ má aj v prípade okamžitého (predčasného) zosplatnenia úveru právo na zmluvné úroky, súd nespochybňuje. Sporné je len to, či má nárok len na úroky vzniknuté do dňa zosplatnenia úveru, alebo či má aj po zosplatnení úveru nárok účtovať dlžníkovi ďalšie úroky.

8. Úrok z úveru je potrebné chápať ako odmenu veriteľa za to, že poskytol finančné prostriedky dlžníkovi za určitých dohodnutých podmienok a vo výške, ktoré si dohodli v zmluve. Ide v podstate o odplatu za to, že veriteľ sa vzdal dispozície s peňažnými prostriedkami, poskytol ich dlžníkovi a umožnil mu vracať ich v splátkach. Vyhlásením predčasnej splatnosti úveru veriteľ požaduje vrátenie predtým poskytnutého planenia, čím sa zásadným spôsobom mení obsah záväzku. Pokiaľ dlžník už nie je oprávnený disponovať poskytnutými finančnými prostriedkami, neexistuje dôvod, aby sa tieto finančné prostriedky ďalej úročili. Predčasné vrátenie finančných prostriedkov nepredstavuje plnenie pôvodne dohodnutých podmienok čerpania úveru, preto na takto vzniknutý záväzok nemožno aplikovať ani pôvodne dohodnuté dojednanie o úrokoch. Zosplatnením úveru nastáva stav, kedy veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov. To, že dlžník napriek tomu finančné prostriedky veriteľovi nevráti, je sankcionované úrokmi z omeškania. Pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru si veriteľ musí byť vedomý, že sa vzdáva potenciálneho budúceho zisku z úrokov (ktorý je však veľmi neistý vzhľadom na to, že dlžník nesplácal ani len istinu) výmenou za oprávnenie okamžite žiadať vrátenie istiny (a dovtedy vzniknutých úrokov) a prípadne následne toto plnenie aj vymáhať. Ak dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by dlžník mal právo držby finančných prostriedkov. Inak by nastal nespravodlivý stav pre dlžníka, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti plnenia celého dlhu a veriteľ by mal naďalej nárok na úroky zo zmluvy a aj na úroky z omeškania. De facto by sa takto popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku - veriteľ by mal právo na úrok, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo dlžník by nemal nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred zosplatnením úveru.

9. K tvrdeniu žalobcu, že povinnosť dlžníka platiť úroky je limitovaná splatnosťou úveru, odvolací súd uvádza, že pokiaľ by zákonodarca chcel, aby dlžník platil úroky aj potom, keď už bol povinný veriteľovi vrátiť celú istinu, nepochybne by to výslovne vyjadril. Je pravdou, že omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom samo omeškanie dlžníka neovplyvňuje vznik nároku na úrok z úveru. Avšak od chvíle, keď na (kvalifikované) omeškanie dlžníka reaguje veriteľ predčasným zosplatnením úveru, už nejde o plnenie práv a povinností z pôvodnej úverovej zmluvy, ale predčasným zosplatnením vzniká medzi veriteľom a dlžníkom nový (sankčný) právny vzťah, ktorého súčasťou okrem úrokov z omeškania je podstatné právo veriteľa požadovať (v prípade neplnenia aj vymáhať) okamžité vrátenie celej istiny. Nejde teda v žiadnom prípade o zvýhodnenie dlžníka, naopak dlžník sa (vinou vlastného neplnenia zmluvných podmienok a následnej reakcie veriteľa) ocitá vo veľmi nevýhodnej situácii, keď je povinný okamžite vrátiť celú istinu aj s úrokmi, ktoré vznikli do dňa zosplatnenia. Dlžník sa nezbavuje žiadnej povinnosti - aj naďalej je povinný vrátiť poskytnuté finančné prostriedky a aj dohodnutý úrok, len sa tento úrok ku dňu predčasnej splatnosti zafixuje a istina sa ďalej neúročí. Nárok na úrok za obdobie po dátume predčasnej splatnosti veriteľovi ešte nevznikol (vznikol by mu len vtedy, ak by dlžník naďalej mal právo poskytnutými finančnými prostriedkami disponovať, teda pokračovať v ich vracaní v splátkach), preto nemohlo dôjsť ani k zániku takéhoto nároku. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na názor Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn.: 4 Obo 143/98 uviedol, že „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.“

10. K argumentácii žalobcu, ktorou poukazoval na povahu odstúpenia od zmluvy, keď pri odstúpení od zmluvy zanikajú len tie práva, ktoré mal dlžník podľa zmluvy voči veriteľovi a im zodpovedajúce povinnosti veriteľa, odvolací súd uvádza, že v danom prípade žalobca neodstúpil od zmluvy ale využil iný právny inštitút, ktorým je zosplatnenie úveru, pričom odstúpenie od zmluvy má diametrálne odlišné dôsledky na zmluvný vzťah ako je vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Pri zosplatnení úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale naopak zmluvný vzťah naďalej trvá s tým rozdielom, že

sa mení obsah záväzkov zmluvných strán. V danom prípade sa zmenila povinnosť žalovaného vrátiť poskytnutý úver v splátkach a bola nahradená novou povinnosťou, vrátiť poskytnutý úver, resp. jeho zostatok, jednorazovo.

11. Napriek uvedenému odvolací súd považuje za nutné uviesť, že si je vedomý, že v súdnej praxi sa vyskytli iné názory, z ktorých bolo vyvodené, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov aj za obdobie po vyhlásení okamžitej splatnosti úveru. Odvolací súd však zároveň uvádza, že nie je viazaný rozhodnutiami iných krajských súdov. Podľa Čl. 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou súdnymi autoritami, pričom za najvyššie súdne autority je možné považovať Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR ako aj Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 29/2017 zo dňa 24. januára 2018, ktoré špecifikuje, aké rozhodnutia sa považujú za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 CSP.

12. Ustanovenie § 232 ods. 3 CSP stanovuje lehotu na plnenie rozhodnutím uloženou povinnosti, pričom základná lehota je tri dni a začína plynúť od právoplatnosti rozsudku. Zákon pripúšťa výnimku z uvedenej trojdňovej lehoty, keď je daná možnosť súdu v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu, čo zahŕňa aj možnosť určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať v splátkach. Umožnenie žalovanému splácanie peňažného plnenia v splátkach je vždy zásahom do práva oprávneného na reálne dosiahnutie priznaného plnenia. Takýto zásah je vyvážený právom povinného na zachovanie dôstojných životných podmienok, pričom finančná situácia žalovaného nie je jediným kritériom pre rozhodnutie súdu o povolení uhrádzať priznané peňažné plnenie v splátkach. Pri stanovení výšky splátok je preto potrebné prihliadať nie len na majetkové pomery žalovaného ale aj na výšku priznaného plnenia, ochranu práv a záujmov oprávneného. Ak mal súd prvej inštancie za to, že považoval za potrebné určiť na plnenie dlhšiu lehotu ako tri dni, resp. povoliť plnenie v splátkach, tak táto časť výroku rozhodnutia musí byť dostatočne podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že je vhodné určiť, že peňažné plnenie je možné uskutočniť v splátkach. V tomto kontexte odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že súd prvej inštancie pri určení možnosti uhradiť peňažný záväzok v splátkach vychádzal len z vyjadrenia žalovaného, pričom však jeho vyjadrenie neobsahovalo žiadne dôkazy, na základe ktorých by súd mohol dospieť k záveru, že sú dané dôvody na určenie plnenia v splátkach. Ak žalovaný požadoval, aby mu súd umožnil uhrádzať peňažné plnenie v splátkach, bolo v jeho záujme súdu predložiť relevantné doklady, ktoré by preukazovali podstatné okolnosti, za ktorých by súd mohol určiť inú lehotu (povoliť splátky) na plnenie uloženou povinnosti. Bolo povinnosťou žalovaného hodnoverne preukázať existenciu takých skutočností, na základe ktorých by bolo možné odôvodnene určiť plnenie povinnosti v splátkach. Nie je úlohou súdu vyzývať strany sporu na predloženie alebo označenie takých listinných dôkazov, aby boli hodnoverne preukázané jej tvrdenia. Rovnako počas celého konania žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal vôľu alebo ochotu splniť svoj záväzok, napriek tomu, že ho bez výhrad uznal. Od podania žaloby až do vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie neuskutočnil žalovaný v prospech žalobcu žiadne peňažné plnenie. Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by bolo možné považovať za odôvodnený prípad podľa § 232 ods. 3 druhá veta CSP a z tohto dôvodu je potrebné v danej veci určiť žalovanému lehotu na plnenie podľa § 232 ods. 3 prvá veta CSP, teda tri dni od právoplatnosti rozsudku.

13. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že síce žalovaný bol úspešný v zamietavej časti napadnutého rozhodnutia, ktorú odvolací súd potvrdil, žalovanému však žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, trovy odvolacieho konania si neuplatnil a tieto mu ani vyplývajú zo spisu, preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

14. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).